

Rautalammin kunta
Rakennustarkastaja Laura Paloniemi
laura.paloniemi@rautalampi.fi

Lausuntopyyntö 4.10.2024

Lausunto Rautalammin Pukkiharjun aurinkovoimalaitoksen suunnittelutarveratkaisuhakemuksesta

Rautalammin kunta pyytää Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausuntoa Pukkiharjun aurinkovoimalaitoksen suunnittelutarveratkaisuhakemuksesta. Winda Energy Oy hakee suunnittelutarveratkaisua maa-asenteiselle aurinkosähköpuistolle, jonka suunniteltu teho on 71,8 MWp ja odotettu keskimääräinen sähköntuotanto noin 69 GWh vuodessa. Hankealue sijaitsee noin 4,5 km päässä Rautalammin keskustaajamasta luoteeseen, on kooltaan noin 96,2 ha ja koostuu kymmenestä kiinteistöstä viidellä erillisellä paneelikenttäalueella. Hankealue ja sen ympäristö ovat nykyisellään laajasti maanviljelykäytössä.

Winda Energy Oy on 23.4.2024 pyytänyt Pohjois-Savon ELY-keskukselta lausuntoa siitä, sovelletaanko Pukkiharjun aurinkovoimahankkeeseen ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017, YVA-laki) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. ELY-keskus on lausunnossaan (POSELY/1279/2024, 24.5.2024) todennut, ettei hankkeeseen ole syytä soveltaa YVA-menettelyä ja että hankkeen vaikutukset voidaan riittävällä tavalla selvittää ja ottaa huomioon suunnittelutarveratkaisun yhteydessä.

ELY-keskus on perehtynyt suunnittelutarveratkaisuhakemuksen aineistoon ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Hankkeen edistäminen ja suunnittelu

Pohjois-Savon ELY-keskus toteaa alueidenkäytön edistämistehtävässään, että teollisen mittakaavan aurinkovoimalaitoksia tulisi edistää ensisijaisesti maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen kaavoitusjärjestelmän kautta, ja kehottaa Pukkiharjun aurinkovoimalan tapauksessa tarkastelemaan edellytyksiä yleiskaavan laatimiseksi hankealueelle. Aurinkovoimalaitoksia suunnitellaan pitkällä aikajänteellä ja hanke tulee sitomaan alueen maankäyttöä useiden kymmenien vuosien ajaksi. Alueen rakentamisesta ja käytöstä aiheutuvat vaikutukset niin luonnonympäristölle, lajistolle kuin ihmistoiminnalle tulevat selvitettyksi kaavoitusprosessissa perusteellisemmin kuin pelkän suunnittelutarveratkaisun tapauksessa. Kaavoitusmenettelyssä saadaan varmistettua myös osallisten kuuleminen suunnittelutarveratkaisua paremmin.

30.10.2024

Luonto

Luontoselvitys on asianmukainen ja selvitykset on tehty pääosin oikea-aikaisesti. Kasvillisuus selvitys on tehty 6.6. mitä voi pitää varhaisena ajankohtana. Hankealueelta löydettiin viitasammakoita kolmelta alueelta, lähinnä pelto-ojista. Viitasammakoiden runsaus riippui ojan tai lammikon vesimäärästä. Yhteensä havaittiin noin 70 viitasammakkoyksilöä. Alueen pesimälinnusto on tyypillistä peltolajistoa. Linnustollisesti merkittävimmät paikat ovat eteläisen peltoalueen vetisemmät alueet ja ojanvarret, joilla havaittiin sekä pesiviä että muutolla levähtäviä huomionarvoisia lajeja. Muutolla levähtäviä lajeja ovat mm. äärimmäisen uhanlainen suokukko (runsas) ja uhanalaiset (vaarantuneet) metsähanhi, haapana ja jousisorsa. Varpuslinnuista havaittiin mm. vaarantunut pensastasku.

Kasvillisuudeltaan alue on pääosin peltoa. Kaipaispuroon laskevan ojan varressa on tulvaniittyä, joka on myös viitasammakon kutuympäristö. Havaintoja uhanalaista kasvilajeista ei tehty. Turvepellon laidoilla kasvoi niukasti komealupiinia.

Eteläisen peltoalueen tulvaniitty lähiympäristöineen on syytä jättää rakentamisen ulkopuolelle. Alueella on havaittu runsaasti pesimälintuja ja muuтонаikaisia lintuja, joista osa on uhanalaisia. Ko. alueelta on tehty havaintoja myös viitasammakoista. Hankealueella on lisäksi kaksi muuta aluetta, joilla on havaittu viitasammakoita. Jos näille alueille suunnitellaan rakentamista, on ELY-keskukselta selvitettävä poikkeusluvan tarve viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämiselle tai hävittämiselle.

Vesistövaikutukset

ELY-keskus on kertaalleen pyytänyt Winda Energy Oy:ä toimittamaan hankkeen yksityiskohtaisemman vesienhallintasuunnitelman Pukkiharjun aurinkovoimahankkeen YVA-menettelyn tarpeesta koskevassa lausunnossaan (POSELY/1297/2024, 24.5.2024). ELY-keskus pyytää edelleen toimittamaan yksityiskohtaisemman vesienhallintasuunnitelman, josta ilmenee hankealueen vesienkäsittelyratkaisut, ojitukseen liittyvät seikat, kuten esimerkiksi ojaverkoston kunto, kaivettavat tai kunnostettavat ojat, vesien virtaussunnat, onko tarve virtaamansäädölle sekä vesien johtaminen alapuolisiin vesistöihin. Lisäksi ELY-keskukseen tulee toimittaa tarkemmat maaperä- ja perustamistapaselvitykset. ELY-keskus tarvitsee edellä mainitut tiedot, jotta hankkeen osalta voidaan arvioida vesilain mukaisen luvan tarve.

Karttatarkastelun perusteella alueen uomissa on paikoitellen korkea virtausnopeus ja eroosiohaittoja. Alueen uomaverkosto laskee luonnonsuojelualueen kautta Rautalampeen, jonka ekologinen tila on tyydyttävä. Näin ollen rakentamisesta aiheutuvaan kuormitukseen ja eroosiohaittojen hillintään tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Suunnittelutarveratkaisuhakemuksessa mainitaan, että hankealueen koillisin osa sijoittuu kokonaisuudessaan Rastunsuon käytöstä poistetulle

30.10.2024

turvetuotantoalueelle. Turvetuotantoalueen vesienkäsittelyrakenteiden hyödyntämismahdollisuus tulee selvittää hankkeen jatkosuunnittelussa.

Pohjavesi

Korpijärven pohjavesialueen läheisyyteen sijoittuvien alueiden osalta tulee selvittää pohjaveden pinnantaso. Rakentamiseen liittyvien kaivuiden ja perustustöiden alimman tason ja pohjaveden pinnantason väliin tulee jättää riittävä suojakerrospaksuus.

Ilmasto

ELY-keskus toteaa, että ilmastovaikutusten arviointi on puutteellinen ja sen perusteella ei pystytä arvioimaan hankkeen ilmastovaikutusten kokonaisuutta. Arviointia on täydennettävä, jotta vaikutuksista ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen voidaan lausua tarkemmin.

Hankkeessa on huomioitu hyvin valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen. Lähtökohtaisesti aurinkovoimahanke edistää kansallisten ja alueellisten uusiutuvan energian osuuden kasvattamisen tavoitteita ja energiantuotannon kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä.

Keskeisimpiä ja pitkäaikaisia hankkeen ilmastovaikutuksia uusiutuvan energian tuotannon lisäksi ovat vaikutukset maaperän hiilitaseisiin. Hankehakemuksen liitteenä olleen hiilijalanjälkilaskelman perusteella ei voida arvioida, kuinka maankäytön muutokset on huomioitu laskelmassa. Laskelman lähtötiedot ja käytetyt kertoimet tulisi aina esittää laskelman yhteydessä. Laskelman perusteella suurimmat negatiiviset ilmastovaikutukset syntyvät paneelien valmistamisesta, mutta tämä ei ELY-keskuksen arvion mukaan anna todellista kokonaiskuvaa hankkeen elinkaaren ilmastovaikutuksista.

Osa hankealueesta on vanhaa turvetuotantoaluetta ja osa viljelykäytössä ollutta turvemaapeltoa, joiden maaperäpäästöt ovat yleensä huomattavan suuret verrattuna kivennäismaiden ilmastopäästöihin. Hakemuksen mukaan alueelle ei suunnitella kuivatusta, mutta hakemuksessa ei tarkemmin kuvata kuinka maaperän vedenpinnan korkeus muuttuu verrattuna viljelykäyttöön. Tällä on vaikutuksia alueelta syntyviin ja maaperästä vapautuviin kasvihuonekaasupäästöihin. Lisäksi hakemuksesta jää epäselväksi, kuinka paljon alueelta poistetaan puustoa muun muassa tiestön ja maakaapeloinnin rakentamisen yhteydessä.

ELY-keskus näkee, että hakemusta tulee täydentää ilmastovaikutusten arvioinnin osalta ja lisätä laskelmaan edellä mainitut lähtötiedot sekä arvioida hankkeen vaikutukset maaperän hiilitaseisiin elinkaaren aikana. Lisäksi hakemukseen tulee täydentää suunnitelma negatiivisten ilmastovaikutusten vähentämiseksi ja positiivisten ilmastovaikutusten vahvistamiseksi sekä ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi. Vaikutuksia tulisi vertailla alueen nykytilaan jättämisen ja ennallistamisen vaikutuksiin.

Maaperän ilmastopäästöjä voi vähentää ojitettujen alueiden vettämisellä

30.10.2024

sekä pintakasvillisuuden säilyttämisellä ja lisäämisellä. Vettämisessä tulee huomioida, ettei sillä aiheuteta negatiivisia vesistövaikutuksia. Peltoalueita hyödynnettäessä voimalat tulisi sijoittaa viljelyn kannalta heikkotuottoisimmille alueille. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi tulee huomioida erityisesti sateisuuden muutoksen vaikutukset hankkeeseen elinkaaren aikana. Pitkät kuivuusjaksot voivat lisätä myös paloriskejä, jotka tulee huomioida suunnittelussa.

Sähkön siirrossa maakaapelointi vähentää puuston poiston tarvetta verrattuna ilmajohtojen rakentamiseen ja aiheuttaa siten vähemmän negatiivisia ilmastovaikutuksia kuin ilmajohtojen rakentaminen.

Liikenne

Hankealueen halki kulkee maantie 16091 (Herrantie). Maantien 16091 (Herrantie) varrelle sijoittuvien paneelienttien ajoyhteyksille tarvitaan liittymälupa tai lupa liittymän käyttötarkoituksen muuttamiseksi. Maantieltä 543 paneelienttelle kulkuun käytettävänä olemassa olevaa yksityistietä (Kuohuntie) jolloin liittymälupaa tai lupaa liittymän käyttötarkoituksen muuttamiseksi ei tarvita.

Paneelienttien suoja-aidat tulee sijoittaa maantien suoja-alueen ulkopuolelle (>20 metriä maantien keskilinjasta). Mikäli sähkönsiirtoon käytettäviä kaapeleita sijoitetaan tiealueelle, tulee niille hakea sijoittamislupa. Sekä liittymä- että sähkökaapeleiden sijoittamislupaa haetaan Pirkanmaan ELY-keskukselta.

Muuta

Hanketoimija on järjestänyt aurinkovoimahankkeeseen liittyen kesällä 2024 naapurien kuulemistilaisuuden, jossa osalliset ovat saaneet esittää huomioita hankealueesta ja mahdollisista muutostarpeista. Hankealuetta on saadun palautteen perusteella päivitetty vastaamaan naapurien toiveita ja esim. alueen maisemointiin ja paneelien sijoittamisestäisiin on tehty muutoksia. Rakennuslupavaiheessa tullaan järjestämään toinen kuulemistilaisuus, jossa osallisilla on mahdollisuus antaa palautetta ajantasaisista suunnitelmista. ELY-keskus pitää kiitettävänä valittua lähestymistapaa naapurien ja muiden osallisten osallistamiseksi hankkeen toteutuksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt alueidenkäytön asiantuntija Joose Oratuomi ja ratkaissut Luonnonsuojelu ja alueidenkäyttö -yksikön päällikkö Leila Kantonen.

Asian valmisteluun ovat osallistuneet luonnonsuojelun ylitarkastaja Anne Grönlund, vesitalousasiantuntija Riikka Lihavainen, hydrogeologi Jussi Aalto, johtava ilmastoasiantuntija Tapio Kettunen sekä liikennejärjestelmäasiantuntija Raimo Kaikkonen.

Tämä asiakirja POSELY/653/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POSELY/653/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Oratuomi Joose 31.10.2024 14:25

Ratkaisija Kantonen Leila 31.10.2024 14:16